

Judikatura: Rozpor zákona o zdravotních službách s právem na ochranu soukromí a osobních údajů

Irena Lišková, partner

+420 731 657 455

lisikova@randls.com

www.randls.com

Plénum Ústavního soudu zamítlo návrh skupiny dvaceti senátorů na zrušení § 70 až 78 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), neboť neshledalo rozpor těchto ustanovení s ústavním pořádkem. Souvisejícím návrhem na zrušení § 41a odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, se plénum odmítlo zabývat pro neoprávněnost navrhovatele (nebyla doložena plná moc advokáta).

Zákon o zdravotních službách vytváří Národní zdravotnický informační systém (NZIS) jako jednotný celostátní informační systém veřejné správy určený k zákonem taxativně vymezeným účelům. Napadené ustanovení § 41a odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. zmocňuje přitom Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) vytvářet a každoročně aktualizovat seznam skupin hospitalizací v akutní lůžkové péči vztažených k diagnóze, jejich relativní nákladovost, pravidla zařazování hospitalizací do těchto skupin a metodiky související s vykazováním poskytnutých hrazených služeb v akutní lůžkové péči. Podle navrhovatelů tato úprava odporuje ústavně zaručenému právu každého na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě podle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny a právu na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny.

V nálezu Ústavní soud jednoznačně připustil, že agregace a uchovávání osobních dat pacientů, k němuž při naplňování zákonem stanovených cílů NZIS dochází, se bezprostředně dotýká ústavně zaručených práv týkajících se ochrany soukromí a osobních údajů (zejména jde o tzv. právo na informační sebeurčení), jež chrání jednotlivce před neoprávněným

shromažďováním, zveřejňováním anebo jiným zneužíváním údajů o jeho osobě. Současně však uvedl, že nelze přehlížet, že výše uvedené právo na ochranu soukromí ve svém nejširším slova smyslu může kolidovat s ústavně zaručeným právem každého na ochranu zdraví podle čl. 31 věty první Listiny.

Ústavní soud přezkoumal a potvrdil, že zákonodárce respektoval zásadu přiměřenosti a dosáhl spravedlivé rovnováhy mezi konkurenčními zájmy. Neústavnost předmětné právní úpravy soud neshledal ani v absenci souhlasu pacienta či nemožnosti tzv. „opt-outu“ (možnosti vyvázat se z evidence v registru), či nemožnosti požádat o výmaz shromážděných údajů. Bez těchto údajů by registry neposkytovaly kvantitativně i kvalitativně relevantní zdroj dat, což by v konečném důsledku bylo proti jejich samotnému smyslu a účelu. Jako podstatné při posuzování přiměřenosti úpravy v užším slova smyslu vnímá Ústavní soud i to, že zdravotnické registry jsou podle napadené zákonné úpravy koncipovány jako neveřejné.

Shrnutí

Právní úprava NZIS obsažená v zákoně o zdravotních službách naplňuje ústavně zaručené právo každého na ochranu zdraví podle čl. 31 věty první Listiny základních práv a svobod. Tato právní úprava není postavena na koncepci plošného sběru a evidence všech údajů ve všech zdravotnických registrech; vždy se jedná pouze o dílčí záznamy konkrétních registrů, sledující legitimní cíl v podobě ochrany zdraví. Účely zdravotnických registrů jsou přitom taxativním způsobem vymezeny zákonem. V takové situaci **je ústavně slučitelné, aby právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů podle čl. 10 odst. 3 Listiny, zahrnující v sobě i právo na informační sebeurčení, přiměřeným způsobem ustoupilo právu na ochranu zdraví.**